

«شرق» از ارتباط حضور رافائل گروسی در تهران با سفر امیرعبداللهیان به روسیه گزارش می دهد

آشتی پادمان در کش و قوس

وزیر امور خارجه این کشور با حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه ایران، در ۱۷ ژانویه/۲۷ دی در مسکو خبر داد. زاخارووا درباره محورهای رایزنی وزرای امور خارجه دو کشور گفت: «قرار است درباره برخی از موضوعات منطقه‌ای و بین‌المللی، ازجمله وضعیت برجام (توافق هسته‌ای)، تعامل میان دو کشور در عرصه‌های بین‌المللی مانند سازمان ملل و سازمان همکاری شانگهای، وضعیت سوریه، افغانستان، قرقاقاز و مسائل دریای خزر تبادل نظر شود». به گفته او، قرار است لاوروف و امیرعبداللهیان همچنین درباره مسائل تجاری و اقتصادی در دستور کار روابط دوجانبه، ازجمله اجرای پروژه‌های مشترک در زمینه انرژی و حمل‌ونقل و روند مذاکرات بر سر توافق منطقه آزاد تجاری میان ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا گفت‌وگو کنند.

بازی دوسر تهران

اگرچه ناگفته نپیداست که یکی از مهم‌ترین دستور کارهای سفر حسین امیرعبداللهیان به روسیه و دیدارش با لاوروف به نحوه تعامل با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بر سر چگونگی حل اختلافات پادمانی، آینده مذاکرات و احیای برجام بازمی‌گردد، اما اکنون که احتمال حضور رافائل گروسی به ایران تا قبل از پایان ماه ژانویه با سفر امیرعبداللهیان به روسیه هم‌زمان شده است، این گزینه را بیش از سایر سناریوها به ذهن متبادر می‌کند که تهران به دنبال هماهنگی دیپلماتیک با مسکو در تعریف رفتار مشترک در برابر آژانس بین‌المللی انرژی و احیای برجام است. البته به نظر می‌رسد تهران در سایه برخی تحولات به یک دوگانگی رسیده است؛ از یک طرف حجم فشارهای جامعه سیاسی، اوج‌گیری تحریم‌ها، تقابل‌های دیپلماتیک و اجماع جهانی تعدیل تنش ایران با غرب را به امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر بدل کرده است و از سوی دیگر تهران بر حسب همراهی دیپلماتیک با مسکو نمی‌خواهد یک‌طرفه در جریان این روند قرار بگیرد. از این‌رو شاید امیرعبداللهیان در دیدار خود با همتای روسش سعی کند سیاستی بینابین با کرملین را پیش بکشد که نه مسکو نگران شود و نه تهران کامکان در مشکل باشد.



البته کوروش احمدی در گفت‌وگویی که با «شرق» داشت، گزاره مطرح‌شده را چندان نزدیک به واقعیت نمی‌داند؛ چراکه به باور او لزوماً بین احتمال حضور رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، در تهران با سفر حسین امیرعبداللهیان به روسیه ارتباط معنایی وجود ندارد. دیپلمات پیشین ایران در سازمان ملل برای تبیین بیشتر این نکته عنوان می‌کند که برنامه‌ریزی برای سفر وزیر امور خارجه ایران به مسکو از هفته‌ها پیش مطرح بوده است. این در حالی است که کوروش احمدی تأکید دارد علی‌رغم ادعای نشریه پولیتیکو و برخی مقامات ازجمله محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی اتمی، مبنی بر احتمال سفر رافائل گروسی بعد از تعطیلات ماه ژانویه، هنوز تاریخ مشخصی وجود ندارد. به همین دلیل این تحلیلگر ارشد مسائل سیاست خارجی، حضور رافائل گروسی را که هنوز قطعی نشده است و مشخص نیست این سفر صورت خواهد گرفت یا خیر، ملاک سفر حسین امیرعبداللهیان با هدف برنامه‌ریزی برای هماهنگی با روسیه نمی‌داند.



حتی اگر در نهایت شاهد سفر و حضور رافائل گروسی در تهران باشیم، دیدار مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با مقامات سازمان انرژی ایران لزوماً به معنای حل اختلافات پادمانی نیست. اما اینکه به‌واقع سفر رافائل گروسی الزاماً به دستاوردی در زمینه حل اختلافات پادمانی منجر می‌شود یا خیر، سؤال است که در پاسخش باید به این نکته اشاره کرد که آیا تهران روند تنش‌زدایی با آژانس را ذیل سیر تحولات چهار ماهه تعریف می‌کند؟ در این زمینه کوروش احمدی اختلافات پادمانی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را هم روندی مستقل از مذاکرات احیای برجام می‌داند و هم به موازاتش، آن را موضوعی مرتبط با گفت‌وگوهای هسته‌ای قلمداد می‌کند.

در خوانش نخست، تحلیلگر ارشد مسائل بین‌الملل تصریح می‌کند چون ایران توافق پادمانی با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی دارد، بنابراین چه مذاکرات برجام در دستور کار باشد و چه نباشد، تهران باید به سؤالات آژانس پاسخ دهد. در غیر این صورت احمدی تصریح می‌کند که پرونده فعالیت‌های هسته‌ای ایران در شش‌ورای حکام آژانس ابعاد پیچیده‌تر، بغرنج‌تر و حساس‌تری پیدا خواهد کرد. در چنین فضایی دیپلمات پیشین در سازمان ملل احتمال ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت را چندان دور از ذهن نمی‌داند.

در شق دوم، کارشناس حوزه سیاست خارجی، حل اختلافات پادمانی را یک پیش‌شرط و مانع برای ازسرگیری گفت‌وگوهای هسته‌ای می‌بیند. از این‌رو، یادآور می‌شود که ایران همیشه تأکید داشته که برای احیای برجام لازم است این موضوع (اختلافات پادمانی) به سرانجام برسد. در مجموع کوروش احمدی خاطرنشان می‌کند: «درحالی‌که اکنون مذاکرات برجامی مسکوت مانده و در دستور کار نیست، تهران نباید اختلافات پادمانی را نیز مسکوت بگذارد و آن را به روند مذاکرات در مورد برجام گره بزند»؛ چون به اذعان این تحلیلگر، در سایه دو قطع‌نامه پیشین شورای حکام احتمال دارد که صرف‌نظر از شروع دوباره مذاکرات برجام یا مسکوت‌ماندن آن، در نشست ماه مارس قطع‌نامه‌ای تندتر علیه ایران صادر شود.

کارشناس مسائل بین‌الملل در ادامه کپ‌وگفت خود با «شرق» این نکته را هم پیش می‌کشد که اساساً انجام سفر بین مقامات روسیه و ایران امری عادی است. وی در همین زمینه به سفر علی باقری‌کنی، معاون سیاسی وزارت امور خارجه و مذاکره‌کننده ارشد، بعد از گفت‌وگوهای غیرمستقیم با رابرت مالی در دوحه به روسیه و دیدارش با مقامات این کشور اشاره دارد. بنابراین به زعم کوروش احمدی، سفر پیش‌روی حسین امیرعبداللهیان به روسیه و دیدارش با سرکنی لاوروف در چارچوب تماس‌های متعدد تهران - مسکو و البته در سطحی بالاتر قابل ارزیابی است؛ کمابینه تحلیلگر ارشد مسائل بین‌الملل از سفرهای فراوان محمدجواد ظریف به روسیه می‌گوید تا جایی که وزیر امور خارجه دولت روحانی در مجموع هشت سال بیش از ۳۰ بار به روسیه سفر کرده است.

دیپلمات اسبق کشورمان به دستور کار سفر پیش‌روی حسین امیرعبداللهیان به روسیه هم اشاره می‌کند و در این راستا مسائل مربوط به حوزه انرژی و تجاری را همواره جزء اولویت‌های ثابت این‌دست سفرها برآورد می‌کند. کوروش احمدی در فراز دیگری از بررسی خود، این اعتقاد را دارد که به دلیل پررنگ‌شدن موضوع ارسال پهپاد و افزایش فشارهای سیاسی و دیپلماتیک، هم به تهران و هم به مسکو، می‌توان انتظار داشت که این مهم (ارسال پهپاد) جزء اهداف جدی این سفر و دیدار بین وزرای امور خارجه ایران و روسیه باشد. با این خوانش، تحلیلگر حوزه بین‌الملل به جدی‌ترشدن فشارها تقبی می‌زند و به «شرق» می‌گوید: «چون اخیراً ند پرایس، سخنگوی وزارت امور خارجه ایالات متحده آمریکا و جیک سالیوان، مشاور امنیت ملی کاخ سفید از تحقیقات جدید در زمینه ارسال پهپاد ایران به روسیه سخن به میان آورده‌اند، بنابراین تهران و مسکو لازم می‌دانند در این زمینه مذاکرات و هماهنگی‌هایی را با هم داشته باشند که روابط دفاعی، نظامی و امنیتی دو کشور در جنگ اوکراین و دیگر موضوعات چگونه و در چه سطحی پیش رود».

حضور پرابهام

به موازات آنچه بیان شد، طیفی از کارشناسان، تحلیلگران و ناظران امر معتقدند



The Longines Legend Diver Watch

Elegance is an attitude

لونژین
LONGINES

SARMAN CO.

1832 Dr. Shariati Ave. Next to Pol-E-Roomi Tehran IRAN

Tel.: +98 21 226.137.52